

Függelék

Az alábbiakban az *Epistoláról* készített fordításom olvasható.

(1) A munka iránti elhivatottságod, nagy tudásvágyad, igényed az új ismeretek iránt, és – ami a legkiválóbb emberek ékessége – a jámborságod készített bennünket egyebek mellett arra, hogy e bölcséletben bővelkedő témáról beszéljünk. Sőt, mivel kíváncsiságod annyira sürget minket, a már elmondottakon túl még a brahmanok életét is bemutatjuk neked, bár nem kerestem fel hazájukat, és nem is találkoztam velük, mert tőlünk távol élnek, India és a sérek földjének határán, a Gangesz folyó partján. Én magam csak India határáig jutottam el néhány évvel ezelőtt, a boldog emlékü Mózes, Adulé lakosainak akkori püspöke oldalán. Utazásunk során olyan kegyetlen hőség csapott le ránk, hogy a forrásból feltörő jéghideg víz azonnal felforrt, mikor az edényekben felfogták. Mikor ezt láttam, azonnal visszafordultam, mert a forróságot nem bírtam elviselni. Ez a bizonyos Gangesz nevű folyó, amit felénk Pheisón néven emlegetnek, szerepel az Írásban: egyike azon négy folyónak, melyről azt tartják, hogy az Édenkertből ered. (2) Állítólag a makedón király, Alexandros egyik írásában valamelyest bemutatja a brahmanok életét, erről azonban már rég kiderült, hogy hamis tudósításon alapul. Úgy gondolom, még Alexandros sem kelt át a Gangeszen, csak a sérek földjére jutott el, ahol e nép a nyers selymet készíti. Ott állíttatta fel a köztéléjét a következő felirattal: „Alexandros, a makedónok királya eljutott eddig a helyig.” (3) Egy thébai jogtudós révén azonban mégiscsak sikerült ismereteket szereznem a brahmanokról. Ez az ember, jóllehet önszántából vágott bele az utazásba, később balszerencséjére hadifogságba esett. Azt mondta magáról, hogy ügyetlen volt a törvényszéki beszédben, és így, mivel tétlenségre lett kárhozható, erős vágy ébredt benne, hogy felfedezze magának az indusok országát. (4) Egy előljáró társaságában szállt hajóra, és először Aduléba ért, majd Auxuméba, ahol egy indiai kiskirály uralkodott. Ott tartózkodott egy ideig, majd miután kiismerte magát, azt vette a fejébe, hogy elutazik Taprobané szigetére. Ennek a szigetnek a lakóit makrobiosoknak nevezik, mivel az öregek százötven évig is élnek a páratlanul kedvező éghajlat miatt, és Isten kifürkészhetetlen és áldásos akaratának köszönhetően. Ezen a szigeten az indusok fölött a nagykirály is uralkodik, akinek úgy engedelmeskednek a kiskirályok, mint a satrapák. Ezt mondta nekünk a jogtudós, aki maga is másoktól értesült, ugyanis a szigeten még ő sem járt. (5) Ennek az az oka, – amennyiben nem hamisak az elhangzottak – hogy a sziget körül mintegy ezer másik sziget is található, melyeknek partjait a Vörös-tenger mossza. Minthogy a mágneskö, ami magához vonzza vasat, megtalálható

ezen a Maniolosoknak nevezett szigeteken, valahányszor vasszögekkel épített bárka közelít, megreked és nem tud elhajózni a sziget mellett. Ezért a nagy szigethez igyekvő hajók sajátos módon vasszögek helyett faszögekkel vannak megépítve. (6) Elmondása alapján a szigeten öt nagyobb folyó található, ezeken hajók közlekednek. A helyiek azt állítják, a szigetről sosem távozik a szüreti időszak, mert egyazon idő alatt az egyik hajtás virágzik, a másikon még éretlen a termés, a harmadikról pedig már szedik is a gyümölcsöt. Vannak pálmák, de megtalálható a legnagyobb indiai dióféle is, és az, amelyik papírhéjú és aminek kellemes az illata. A helyiek tejet, rizst és gyümölcsöket fogyasztanak, és nem készítenek se gyapjúruhát, se lenvásznat, ezért gondosan kikészített állatbőröket kanyarítanak magukra, de csak a csípőjük köré. Vannak szőrös állatok, ezeknek nincs gyapja, de bőven tejlenek és igencsak széles a farkuk. Kecskehúst és birkahúst fogyasztanak, mert a thébai disznó India és Etiópia vidékein a túl magas hőmérséklet miatt már nem található meg. (7) A jogtudós elmesélte, hogy Auxumé után találkozott olyan indusokkal, akik éppen átutazóban voltak kis hajókon, kereskedelmi szándékkal, így hát megpróbált a céljához közelebb jutni, és a borsot gyűjtögető bisadosoknak nevezett emberekhez érkezett. Erre a népre a rendkívül kicsiny és törékeny alkat jellemző, kőbarlangokban élnek és a nehéz terepviszonyok miatt valamennyien értenek a sziklaszirtek megmászásához, így szedik a borsot a bokrokról. A jogtudós elmondása szerint itt gyérek a fásszárú növények, és noha törpenövésűek a bisadosok, a fejük nagy, a hajuk pedig nyíratlan és sima, miközben a többi etióp és indus sötét bőrű, fiatalos kiállással és bozontos hajjal rendelkezik. (8) „Onnan pedig továbbindultam” – mondja – „és azután, hogy lelkesen igyekeztem betenni a lábamat az országukba, a terület ura feltartóztatott. Ám a magyarázatomat nem fogadták el, mert nem értették országunk nyelvét, és mikor kérdőre vontak, én sem voltam a helyzet magaslatán, mivel magam sem értettem a nyelvüket, csupán a tekintetünkkel tudtunk egymásnak ismert jelzéseket küldeni. Ami engem illet, a beszédük vádló jellegére, és hogy mit akarnak mondani, a vérvörös szemek, a vad fogcsikorgatás és a mozdulataik alapján rájöttem, ők pedig látták, hogy remegek, nyugtalan vagyok és sápadt az arcom, egyszóval a testemről lerítt a gyávaság. Így vált világossá számukra bensőm szánalmas volta. (9) Miután letartóztattak, hat évet töltöttem náluk szolgaként, mégpedig a péküzemben fogtak munkára. A királyuk ételfogyasztása minden udvaroncát beleértve egy modios gabona volt, amit nem tudom, honnan hozatott. Így hát a hat év alatt a nyelvüket nagyjából el tudtam sajátítani, és ennek köszönhetően ismertem meg több környékbeli népet is. (10) Erről a helyről a következőképpen szabadultam meg: Egy másik király az én fogvatartómmal fegyveres összetűzésbe keveredett és megvádolta őt a Taprobané szigetén székelő nagykirály előtt azzal, hogy egy tekintélyes római foglyul ejtett és a legalantasabb munkára kényszeríti. A nagykirály

vizsgálóbiztost küldött, és miután pontról-pontra értesült a helyzetről, megparancsolta, hogy elevenen nyúzzák meg, mert római polgárral zsarnokoskodott.” Ez azért történhetett meg, mivel igencsak félnek, sőt rettegnek a római uralomtól, mert Róma képes lenne betörni az országukba a katonák vitézségének és harci felkészültségének köszönhetően. (11) Elmondása szerint a brahmanok népe nem tudatos döntésből él zárkózottan, mint a szerzetesek, hanem fentről, az Isten akarata szerint részesültek abban a sorsban, hogy a folyóparton, meztelenségben folytassák természetes életmódjukat. Nincs náluk háziállat, se földművelés, se vas, ház, tűz, kenyér, bor, vagy ruha, se semmi más, ami a munkához hozzásegítene, vagy élvezetekre készítené. Csak a tiszta, mérsékelt, és valóban lágy éghajlatot vallják magukénak. Félik az Istent, van is róla tudásuk, de nem kifinomult, így nem tudják a Gondviselés útjait fürkészni, mégis szüntelenül imádkoznak. Imádkozás közben pedig kelet helyett az égboltra szegeznek a tekintetüket, és a kelet elfordulásával nem foglalkoznak. (12) A környéken található fákon termő gyümölcsöket és vadon növekvő zöltségeket eszik, amit a föld önmagától sarjaszt, vizet pedig úgy isznak, mint a nomád pásztorok, miközben az erdőkben a faleveleken pihennek. Sok náluk a persea-fa és az úgynevezett akanthinon, és egyéb helyi gyümölcsstermők, amiken megélnek. (13) A férfiak a Gangesz folyón túl, az Óceán partján élnek, ez a folyó ugyanis az Óceánba torkollik, az asszonyaik pedig a Gangesztől innen, India földjén laknak. A férfiak az asszonyaikhoz július és augusztus havában kelnek át, mert feléjük ezek a hónapok a leghidegebbek, ilyenkor ugyanis a Nap nálunk magasodik északon. Állítólag ezek a hónapok enyhébbek, és még azt is mondják, hogy az idő jó hatással van az utódnemzésre. Miután a férfiak eltöltenek negyven napot a nők társaságában, visszatérnek, és azt követően, hogy a feleség két gyermeket szült, a férj a jövőben már nem jár hozzá hálni. Ha az utódok száma a szülőkkel már megegyezik, onnantól fogva életük végéig megtartóztatják magukat, ha viszont az asszony meddőnek bizonyul, a férje öt éven át jár hozzá, hogy vele háljon, de ha továbbra sem szül, többé már nem közelít hozzá. Azért sincs jelentős népsűrűség, mert ezen a vidéken nehéz megélni, ráadásul a születések ennyire szabályozottak. (14) Így élnek hát a brahmanok. Azt mondják, a folyón nehéz átkelni az úgynevezett odontotyrannos miatt. Ez az állat rettentő nagy termetű, folyóban élő kételtű, képes egész elefántokat egyben bekebelezni, de amikor a brahmanok kelnek át az asszonyaikhoz, nem mutatkozik előttük. Hatalmas kígyók is élnek az ottani folyókban, akár még hetven könyök hosszúra is megnőhetnek. Tudom, mert egynek a két láb széles levedlett bőrét magam is láttam. A hangyák tenyérnyiek, a skorpiók pedig könyök hosszúságúak. Ezért is nehezen járható ez a vidék, de nem mindenhol vannak ám ilyen állatok vagy mérges vadak, csak ott, ahol lakatlan a táj. Elefántcsordából is sok van errefelé. (15) Arrhianos, aki a szolgaként született filozófus, Epiktétos tanítványa volt, jó természetéből

adódóan a filozófia felé fordult Nero császár idején, aki megölette a megboldogult Péter és Pál apostolt. Ő írta meg a makedón Alexandros viselt dolgait. Ez a kis írás a birtokomba került, és férfihoz illő nemeslelkűséged miatt rövid értekezésemhez csatolva elküldöm Neked. Ha figyelmesen elolvasod és meg is szívleled, helyesen és szilárd lélekkel fogsz élni.